

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
СЛОВАЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
(СЛОВАЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
ЧЕСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДНИЧИХ НАУК (ЧЕХІЯ)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ В СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)**

**Матеріали
міжнародної науково-практичної конференції**

**АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА:
ДОСЯГНЕННЯ, РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ**

**«Інноваційні технології в агрономії,
землеустрої, електроенергетиці, лісовому
та садово-парковому господарстві»**

2 жовтня 2025 року

**Біла Церква
2025**

Редакційна колегія:

Шуст О.А., д-р екон. наук, професор.
Варченко О.М., д-р екон. наук, професор.
Недашківський В.М., д-р с.-г. наук, професор.
Димань Т.М., д-р с.-г. наук, професор.
Краютієне І., доктор.
Мамедова К.Х., доцент.
Карпук Л.М., д-р с.-г. наук, професор.
Панченко Т.В., канд. с.-г. наук, доцент.
Василенко О.І., доктор філософії, асистент.
Комарова Н.В., доктор філософії.
Мостипан О.В., доктор філософії, доцент.

Відповідальна за випуск – **Мостипан О.В.**, начальник редакційно-видавничого відділу.

«Інноваційні технології в агрономії, землеустрої, електроенергетиці, лісовому та садово-парковому господарстві»: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 02 жовтня 2025 року. – Біла Церква: БНАУ. – 48 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

Ел. адреса: <http://science.btsau.edu.ua/>

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вуйко О.М. Вплив біологічних препаратів та мікродобрив на формування врожаю насіння гороху. Вінницький національний аграрний університет. 2022. DOI: 10.31210/visnyk2022.01.05.
2. Мельник І.П. Органічні технології у вирощуванні зернобобових культур. Органік в Україні. 2021. № 2. С. 12–16.
3. Мазур Г.А. Біологічні добрива у системі живлення бобових культур. Агробіологія. 2020. № 3. С. 88–93.
4. Kaiser B.N., Gridley K.L., Brady J.N. et al. The role of micronutrients in legume productivity. Plant and Soil. 2016. Vol. 385. P. 1–19.

УДК 633.853.494:631.5(477)

ПАНЧЕНКО Т.В., канд. с.-г. наук

panchenko.taras@gmail.com

ОСТРЕНКО М.В., канд. с.-г. наук

ostermi@ukr.net

ПАВЛІЧЕНКО К.В., доктор філософії

Pavlichienko.76@ukr.net

Білоцерківський національний аграрний університет

ФОРМУВАННЯ УРОЖАЙНОСТІ ГІБРИДІВ РІПАКУ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

У роботі наведено результати досліджень урожайності сучасних гібридів ріпаку озимого селекції компанії KWS залежно від року вирощування в умовах Лісостепу України. Встановлено значну варіабельність продуктивності рослин за різних погодних умов, що зумовлено особливостями температурного режиму та кількістю опадів у роки досліджень. Визначено, що гібриди ріпаку озимого компанії KWS характеризуються високим адаптивним потенціалом і здатні забезпечувати стабільний рівень урожайності (3,6–5,49 т/га) навіть за контрастних кліматичних умов. Отримані результати можуть бути використані для оптимізації сортової агротехніки та підвищення ефективності виробництва ріпаку.

Ключові слова: ріпак озимий, гібриди KWS, урожайність, рік вирощування, Лісостеп України.

PANCHENKO T., Cand. of Agr. Sciences

OSTRENKO M., Cand. of Agr. Sciences

PAVLICHENKO K., Doctor of Philosophy

YIELD FORMATION OF RAPE HYBRIDS IN THE FOREST-STEP CONDITIONS OF UKRAINE

The paper presents the results of research on the yield of modern winter rape hybrids of KWS selection depending on the year of cultivation in the Forest-Steppe of Ukraine. Significant variability of plant productivity under different weather conditions was established, which is due to the peculiarities of the temperature regime and the amount of precipitation in the years of research. It was determined that winter rape hybrids of KWS are characterized by high adaptive potential and are able to provide a stable level of yield (3.6–5.49 t/ha) even under contrasting climatic conditions. The results obtained can be used to optimize varietal agricultural techniques and increase the efficiency of rape production.

Key words: winter rape, KWS hybrids, yield, year of cultivation, Forest-Steppe of Ukraine.

Ріпак озимий є однією з провідних олійних культур у світі, важливим джерелом рослинної олії та білкового шроту. За даними багатьох дослідників, урожайність цієї культури значною мірою залежить від погодних умов року вирощування, біологічних особливостей гібридів та агротехнічних заходів. У працях українських та зарубіжних науковців підкреслюється, що сучасні гібриди ріпаку відрізняються підвищеною стійкістю до вилягання, осипання насіння та основних хвороб, що забезпечує стабільність урожаю навіть за стресових умов (Кириченко та ін., 2020; Thomas et al., 2021).

В умовах Лісостепу України врожайність ріпаку коливається залежно від поєднання температурного режиму та забезпеченості вологою протягом вегетаційного періоду (Коваль,

2019). Низка досліджень свідчить, що новітні гібриди компанії KWS відзначаються високою екологічною пластичністю, що дозволяє отримувати стабільний врожай у роки з різними кліматичними умовами (KWS, 2022). Водночас науковці наголошують, що ефективність вирощування ріпаку суттєво зростає за умови застосування сучасних технологій удобрення, оптимізації строків сівби та системи захисту посівів (Демидов та ін., 2021).

Досліди проводили на полях польової сівозміни НВЦ БНАУ Білоцерківського району Київської області.

Об'єктом дослідження були гібриди ріпаку озимого Гібірірок, Умберто та Хіліко.

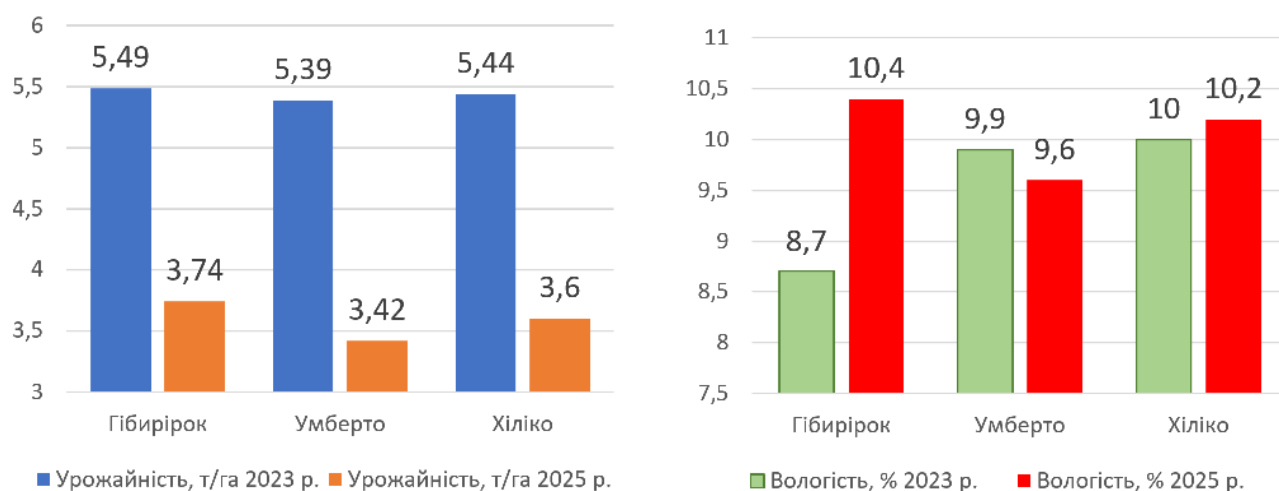
Схема досліду передбачала посів гібридів ріпаку компанії KWS, повторність у дослідах трьохразова, повторення розташовані суцільним методом.

Збір урожаю проводили за вологості насіння менше 12 %, в досліді вона коливалася від 8,7 до 10,4 % залежно від року збирання та гібриду. За такої вологості збір урожаю був здійснений з мінімальними втратами насіння, що дозволяло об'єктивно визначити урожайність досліджуваних гібридів.

Отримані результати перераховувались на стандартну вологість.

У результаті проведених досліджень впродовж 2023 та 2025 років було встановлено істотну відмінність між урожайністю 2023 та 2025 років. Урожайність отримана в 2023 році перевищувала, в середньому урожайність 2025 року на 1,85 т/га. Основною причиною такої різниці є негативний вплив погодних умов. Слід зазначити, що погодні умови, що склалися в 2024 році, взагалі призвели до майже повної загибелі рослин в досліді.

Проте, за отриманими результатами по роках досліджень спостерігаються певні тенденції. Так за роки досліджень виявлено, що в умовах дослідного поля НВЦ БНАУ найвищу урожайність забезпечив гібрид Гібірірок 5,49 та 3,74 т/га відповідно, а найнижчу – гібрид Умберто 5,39 та 3,42 т/га. Гібрид Хіліко мав посередні показники урожайності – 5,44 та 3,60 т/га.

НІР₀₅ 2023 р. – 0,17; 2025 р. – 0,18

Рис. 1. Урожайність та вологість насіння гібридів ріпаку озимого компанії KWS за 2023 та 2025 рр.

Отже за результатами дворічних досліджень встановлено, що найвищу урожайність має гібрид Гібірірок, в середньому 4,62 т/га. Зазначений гібрид рекомендується для вирощування в дослідному господарстві НВЦ БНАУ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кириченко В.В., Коломієць Л.М., Тищенко В.М. Урожайність та якість насіння ріпаку залежно від умов вирощування. Вісник аграрної науки. 2020. 8. С. 25–30.
2. Коваль В.П. Вплив погодних умов на продуктивність ріпаку озимого в зоні Лісостепу. Агроєкологічний журнал. 2019. 2. С. 57–62.
3. Демидов О.А., Пугач О.М., Тараненко С.В. Оптимізація елементів технології вирощування ріпаку озимого. Збірник наукових праць ННЦ «Інститут землеробства НААН». 2021. 3. С. 112–118.

4. Thomas P., Wright G., Johnson E. Winter oilseed rape yield stability under variable climatic conditions. *European Journal of Agronomy*. 2021. 125. P. 126–134. DOI: 10.1016/j.eja.2021.126134
5. KWS SAAT SE Co. KGaA. Winter oilseed rape hybrids: Product catalogue. Einbeck, Germany: KWS, 2022.

УДК 632.951:633.63

ЯКОВЕНКО О.М., канд. с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

o.m.yakovenko@ukr.net

ДОРОШЕНКО А.М., агроном

ТОВ «Харахвата» Обухівського району Київської області

КОНТРОЛЬ ЧИСЕЛЬНОСТІ ШКІДНИКІВ СХОДІВ БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ ЗА РІЗНИХ СПОСОБІВ ЗАСТОСУВАННЯ ІНСЕКТИЦИДІВ

Висвітлено ефективність застосування композиції препаратів інсектицидної дії проти личинок коваликів способом обробки насіннєвого матеріалу та інсектициду системної дії хімічної групи неонікотиноїдів проти бурякових довгоносиків.

Ключові слова: буряки цукрові, бурякові довгоносики, личинки коваликів, чисельність фітофагів, шкодочинність фітофагів, технічна ефективність.

YAKOVENKO O., Cand. of Agr. Sciences

Bila Tserkva National Agrarian University

o.m.yakovenko@ukr.net

DOROSHENKO A., Agronomist

LLC "Kharakhvata" Obukhiv district, Kyiv region

CONTROL OF THE NUMBER OF PESTS OF SUGAR BEET SEEDLINGS USING VARIOUS METHODS OF INSECTICIDE APPLICATION

The effectiveness of using a composition of insecticidal preparations against woodlice larvae by treating seed material and a systemic insecticide of the chemical group neonicotinoids against beet weevils is highlighted.

Key words: sugar beet, beet weevils, woodpecker larvae, phytophagous abundance, phytophagous harmfulness, technical efficiency.

Буряки цукрові – поживний корм для багатьох комах-фітофагів, а тому захист рослин культури від них є однією із важливих проблем у технології її вирощування [1, с. 5].

На культурі буряків цукрових налічують понад 200 видів фітофагів, з яких 30–40 – найбільш небезпечні. Для сходів культури до групи особливо небезпечних видів фітофагів відносять бурякових довгоносиків – звичайного (*Asproparthenis punctiventris*=(*Bothynoderes punctiventris* Germ.)) і сірого (*Tanymecus palliatus* F.) та личинок жуків-коваликів – дротяників таких видів, як посівний (*Agriotes sputator* L.), смугастий, або хлібний (*A. lineatus* L.), темний (*A. obscurus* L.), степовий (*A. gurgistanus* Fald.), широкий (*Selatosomus latus* Fbr.) [1, с. 22–39, 64–70; 2, с. 188].

Захист сходів буряків цукрових від фітофагів є досить актуальною проблемою сьогодення в галузі буряківництва. Незважаючи на докорінні зміни, що сталися в технології вирощування культури, істотне її вдосконалення, в тому числі, елементів захисту посівів, жоден з них не гарантував збереження рослин у початковий період їх росту і розвитку від пошкодження фітофагами. Навіть за широкого вдосконалення хімічного методу обмеження чисельності фітофагів ефективно захистити молоді рослини від них вдавалося далеко не завжди [3, с. 10–11], що може призвести до найбільшого пошкодження сходів чи загибелі рослин та втрат врожаю до 15–50 % і зниження його якості до 5–25 % [2, с.188].

Про значну чисельність та високий ступінь шкодочинності останніми роками *Asproparthenis punctiventris*=(*Bothynoderes punctiventris* Germ.) і *Tanymecus palliatus* F. у весняний період в

ЗМІСТ

Шагов Д.О., Ташев Е.Д., Дубиняк О.М., Піціль А.О., Никитюк Ю.А. Агроекологічна характеристика ґрунтів та їх властивостей на території фермерського господарства «НАДІЯ-Є» с. Яблунівка Звягельського району.....	3
Мандриш О.Ю., Грабовський М.Б., Железняк В.В., Мостипан О.В., Павліченко К.В. Елементи структури врожаю гібридів кукурудзи за різного рівня технологічного забезпечення.....	4
Козак Л.А., Горновська С.М. Вплив комплексних мікродобрив, допущених в органічному виробництві, на ріст та урожайність зерна <i>Pisum sativum</i>	6
Панченко Т.В., Остренко М.В., Павліченко К.В. Формування урожайності гібридів ріпаку в умовах Лісостепу України.....	8
Яковенко О.М., Дорошенко А.М. Контроль чисельності шкідників сходів буряків цукрових за різних способів застосування інсектицидів.....	10
Лозінський М.В., Самойлик М.О., Устинова Г.Л., Філіцька О.О. Використання канадського індексу при доборах у популяціях F ₂₋₄ пшениці м'якої озимої.....	12
Долгальова Ю.А., Лозінський М.В., Філіцька О.О., Самойлик М.О., Устинова Г.Л., Юрченко А.І. Формування кількості зерен головного колоса у спельтоподібних чорнобильських радіомутантів пшениці озимої залежно від генотипу і умов року.....	15
Глеваський В.І., Шаповаленко Р.М. Характеристика біологічних особливостей бур'янів, які росповсюджені на посівах буряків цукрових.....	17
Шубенко Л.А. Забур'яненість насаджень ожини.....	19
Сабадин В.Я., Гуменюк І.І., Сабашний А.В. Селекційна цінність генотипів колекції пшениці м'якої озимої.....	21
Сич З.Д., Кубрак С.М. Перспективні за господарсько цінними ознаками сорти та місцеві форми часнику озимого в посушливих умовах Правобережного Лісостепу України.....	23
Войтовик М.В., Примак І.Д., Кулик Р.М., Панченко О.Б., Ображій С.В. Зміна агрофізичних чинників екологізації основного механічного обробітку чорнозему типового.....	24
Карпук Л.М., Федорченко Я.О. Фітосанітарний стан посівів гречки за органічного виробництва.....	27
Карпук Л.М., Олійник О.О. Посівні якості зернових культур за органічного виробництва.....	28
Мороз О.В., Карпук Л.М. Особливості росту й розвитку сортів квасолі (<i>Phaseolus vulgaris</i> L.) різних груп стиглості за позакореневого підживлення рослин.....	29
Карпук Л.М., Федорченко М.М., Павліченко А.А., Тітаренко О.С., Зайка Н.В. Енергетична оцінка ефективності вирощування проса за органічного виробництва.....	32
Караульна В.М., Філіпова Л.М., Єзерковська Л.В., Єзерковський А.В. Екотоксикологічне оцінювання забруднення едафотопів складів отрутохімікатів.....	33
Ващук Ю.В. Роль лікарських рослин у формуванні сталих зелених зон в урбанізованих середовищах.....	34
Шох С.С., Шубенко Л.А., Луговая А.А. Особливості отримання стерильної культури мікропагонів лимону кислого (<i>Citrus aurantifolia</i>).....	36
Тарнавський В.А. Новітні підходи до створення цифрових моделей місцевості з використанням безпілотних технологій у землеустрої та кадастрі.....	37
Алексєєва О.І. Роль психологічного консультування та психокорекційних технологій у підвищенні ефективності роботи організаційних психологів аграрних підприємств.....	39
Лозінська Т.П. Сучасні виклики і напрями відновлення агроландшафтів.....	41
Лозінський Б.М., Грабовський М.Б. Фітопатологічний стан посівів пшениці ярої залежно від застосування фунгіцидів.....	43
Михайлюк Д.В., Правдива Л.А. Ступінь ураженості хворобами пшениці озимої залежно від елементів технології вирощування.....	45
Кирута Ю.Л., Правдива Л.А. Польова схожість пшениці озимої залежно від елементів технології вирощування.....	46